

på tidens strøm. Også kulturelt var hans virksomhed betydningsløs, ja, nærmest negativ.

Ole Degn

ven gør iøvrigt, at den også vil blive vejviser for dem, der må have fat i de originale dombøger.

H. P. Clausen

Viborg landstings dombøger. 1617

A. Ved Poul Rasmussen (Landsarkivet for Nørrejylland, 1971). 186 s.

I 1965 begyndte landsarkivet i Viborg at udsende en stencileret udgave af korte sagsreferater og ordrette gengivelser af domskonklusionerne i Viborg landstings dombøger fra 1616 og frem. Begrundelsen for at begynde med året 1616 er, at med det år indledes den periode, hvor man har den fyldigste, sammenhængende overlevering af dombøger før 1700.

Dombøgerne er i perioden 1600-1664 inddelt i tre rækker efter topografiske kriterier, og nu foreligger som en fortsættelse af 1616-bindet en udgave af række A fra 1617. Dette nye bind omfatter udtag af dommene i 1617 i sager fra Vendsyssel, Thy, Mors og Salling samt Fjends og Nørlyng herreder.

I forhold til udgaven af 1616-dommene er der sket en forenkling i gengivelsen af sagerne og dommene. Det gør referaterne mere overskuelige og lettere at benytte, bl. a. fordi der nu anvendes en sprogbrug, der er tillempet nutidens normer, og en del overflødig stof er udeladt. Referaterne kan, som udgiveren, arkivar Poul Rasmussen fremhæver, ikke erstatte selve dombøgerne. Men den omhu, hvormed Poul Rasmussen har foretaget uddragene, sikrer, at udgaven vil være et effektivt og pålideligt hjælpemiddel for den, der har brug for stof fra dombøgerne. Tidligere registrator Aase Rosenberg Rasmussens omfattende registre til udga-

Mogens Hindsberger: Hans Egede og Grønland. Forelæsningsrække i Danmarks Radios søndagsuniversitet. (Lohses Forlag, København, 1971). 82 s.

I 1971, 250-året for Hans Egedes ankomst til Grønland, holdt seminarieadjunkt Mogens Hindsberger en række forelæsninger i radioens søndagsuniversitet. De foreligger nu i bogform, ledsaget af to bilag, en gengivelse af Hans Egedes åbne brev af 26. november 1718 med forslag til de hedenske grønlanderes omvendelse og en facsimilegengivelse af hans *Kort beretning om den grønlandske missions beskaffenhed*, den første trykte beretning om hans virke i årene 1721-36.

Med den velkrevne bog har Mogens Hindsberger sat sig som mål at give et mere troværdigt billede af Hans Egedes indsats end det, man ofte ser. Han inddrager hidtil ubenyttet kildemateriale og forsøger en nøgtern analyse af Hans Egedes motiver. Hans forudsætninger, hans udvikling og hans planer og motiver belyses, og derefter følger skildringen af missionsarbejdet i Grønland, arbejdsmåden, vanskelighederne, stridighederne med de herrnhutiske missionærer, resultaterne. I et afsluttende afsnit gives en samlet vurdering af Hans Egedes indsats. Det ikke ualmindelige, noget helgenagtige syn på Hans Egede forkastes, til fordel for et mere nøgternt, der fremhæver hans nysgerrighed og eventyrlyst som udgangspunkt for hans virke på Grøn-